

A Hansági Erdők Atyjának emlékezete

100 éve született Balsay László erdőmérnök

Kevés olyan erdős vidéke van e hazának, ahol az erdők annyira egy személy munkásságához köthetők lennének, mint a Hanság, ahol az erdőgazdálkodás összeforrott Balsay László okleveles erdőmérnök nevével és munkásságával. A hatás ráadásul több generációra is kiterjedt, hiszen Balsay Lászlót fia Endre követte a Dél-hansági Erdészet élén, s az Észak-hansági Erdészetet is legkisebb fia Sándor vezeti. De ki is volt ez a minden vonatkozásban rendkívüli ember?

Erdészdinasztia sarja, hiszen nagyapja, sőt dédapja is erdész volt az Eszterházy- és Batthyány-uradalmakban. Édesapja mindezek ellenére mégis bányamérnöknek tanult Selmechányán és ekként szolgált a Salgótarjáni Szénbányák Rt. petrozsényi bányájának üzemvezetőjeként. László gyermeke ezért született a Hunyad vármegyei Petrozsényben, 1902. március 20-án. 1906-ban édesapja bányagazgató lett Vulkánban, így kerültek egy Zsil-völgyi bányatelepre. Elemi iskoláit is Vulkánban végezte. 1911-ben került a petrozsényi Állami Főgimnáziumba és itt végezte az első öt osztályt. Az I. világháború bizonytalan viszonyai miatt a VI. osztályt már a győri Bencés Gimnáziumban, a VII-VIII. osztályt pedig a budai II. kerületi Főgimnáziumban végezte. 1918-ban szüleivel együtt végleg elhagyta Erdélyt. 1919 őszén iratkozott be a soproni Erdőmérnöki Főiskolára, 1923 júniusában fejezte be soproni tanulmányait, 1924-ben Budapesten tett államvizsgát és kapott erdőmérnöki oklevelet.

Diplomával a tarsolyában 1923 szeptemberében került első munkahelyére, az Eszterházy-uradalom Kapuvári Erdőrendezőszékhéhez. Főnöke Grillusz Arthur erdőmérnök irányításával három éven keresztül hat vármegye uradalmi erdeiben végzett erdőrendezési munkákat. Második szolgálati helye a Bánokszentgyörgyi Erdőgazdálkodásához kötötte, ahol 1926-1929 között beosztott mérnök volt. 1929-ben, amikor a Sütőri (Eszterháza, ma Fertőd) Erdőgazdálkodás központját Endrédújmajorba helyezték, annak vezetésével már Balsay Lászlót bízták meg. A mintegy 3124 hanyai leési-, schweizertilos, vitnyé-

di-csapodi-cseri, szobavölgyi, daraberdei, endrédgálliczi, szolgagyőri és bregenzi erdőtömbök kezelése mellett kiemelt feladata volt a Leési Vadaskert, továbbá a Fertőszéplak, Mexikópuszta, Tözeggyármajor, Agyagosszergény, Vitnyéd, Csapod és Fertőszentmiklós településekkel határolt hatalmas vadászterület kezelése is. A messze földön híressé vált apróvadas terület Balasay László szakszerű irányításával érte el szakmai eredményeit, sikereit.

Az erdőgazdálkodásban a gyepes-ka-

vicsos vágásterületeken és telepítendő területeken bevezette a tuskózást és az uradalmi mezőgazdaságokban használt Fordson traktorokkal, kézi irányítású ekékkel feltörette azokat. A hatékony talajművelésnek és az alkalmazott köztesművelésnek (burgonya, kukorica) köszönhetően kiváló állományok születtek. A kitermelt tuskót a fagázos motorok és gőzgépek hajtására használták fel, ami így rentábilissá tette kitermelését. Bevezette a helyszínen történő pallófűrészélést és a faszénégetést is.

1937-ben került Sopronba, a Központi Erdőfelügyelőségre, munkaterülete a 6 vármegyre kiterjedő, 17 uradalmi erdőgazdálkodás lett, de főként a Kapuvári, Endrédújmajori és Gyulakeszi Erdőgazdálkodások problémáival foglalkozott. Széles látókörére jellemző, hogy már 1937-ben javaslatot tett Eszterházy Pál hercegnek a badacsonyi bazaltbánya művelésének megszüntetésére – természetvédelmi megfontolásokból –, ami hamarosan be is fejezte termelését.

Balsay László 1941-ben a Kapuvári Erdőgazdálkodás élére került, ahol olyan megoldandó problémák sokaságát találta, mint pl. a lecsapolások okozta égerpusztulás, vagy a kizárólagos éger tűzifatermelés okozta alacsony jövedelmezőség. Azonnal átalakította a választékszerkezetet, piacot keresett és talált az égerrönk értékesítéséhez. Egyedülálló technikai megoldással 1943-ban bevezette a repülővágányok alkalmazását a hansági keskeny nyomtávú vasút lehetőségeit kihasználva. E módszer segítségével a füledékeny faanyag a lápos területről március 1-ig minden évben a feldolgozóhelyekre került. Ez a közelítési technológia 32 évig (!), 1975-ig üzemelt. Bevezette – e vidéken ugyancsak először – a méretes faanyagának Rábcán való úsztatását, ami a bősárkányi szilárd burkolatú útig történt. 1954-től megoldotta a rönk transzporttal történő kiparcolását is.

Az erdőművelésben is új utakat keresett és talált. Korábban nem gyérítették a hanyi égereket. Balsay László bevezette a nevelővágásokat, ami azt eredményezte, hogy a kitermelt fatömeg 50%-a a nevelővágá-

sokból származott. Az éger-véghasználók 40-50%-a rönköt eredményezett, aminek legnagyobb felvevő piaca a cseh-szlavák HARDMUTH ceruzagyár volt. A felújítások során, ezen termőhelyi viszonyok között is bevezette a vágástörést, és ahol lehetett, ott a köztesművelést. Ezzel az intenzív kezeléssel és fokozott árasztásos öntözéssel próbálta az éger létét meghosszabbítani. A kocsányos tölgy, ezen belül a szlavón tölgy természetét szívügyének tekintette. Sikeres ültetései a cseri és a hansági erdőkben ma is láthatók.

1943-1944-ben 4 hónapig katonai szolgálatot teljesített a szentendrei 101. vasútépítő ezrednél. A háborús összeomlás a munkahelyén érte. Életét kockáztatva próbálta az erdőket és az erdészeti javakat megvédeni.

A háborút követően az igazolóbizottság feltétel nélkül igazolta, ezért, mint erdőgondnokot a MÁLLERD, majd a Szombathelyi Erdőgazdaság Nemzeti Vállalat szervezeti keretei között továbbra is alkalmazták a Kapuvári Erdőgazdónoknál.

1950. augusztus 1-én igazgatóhelyettesé nevezték ki a Mosonmagyaróvári Állami Erdőgazdasághoz, 1952-től győri székhellyel.

Balasy László figyelme 1949-ben terelődött a nyár-fűz termesztésére, amikor felismerte az égertermesztés válságát. Nagy hozzáértéssel foglalkozott a hansági-szigetközi tájban megtalálható nyárak és fehérfüzek felkutatásával, szelektálásával, szaporításával. Polymatos munkakapcsolatban állt a kor elismert nyártermesztőivel, kiemelten évfolyamtársával, személyes jó barátjával, *Koltai Györggyel* (akinek munkásságát később Kossuth-díjjal ismerték el). Számtalan munkaeszköz fejlesztésével, bevezetésével kamatoztatta kiváló műszaki és biológiai tudását is. 1953-1969 között, nyugdíjazásáig – 16 éven át – állt a Hansági, majd a Dél-hansági Erdészet élén. Munkásságáért 1953-ban a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetést kapta, valamint számtalan tu-

dományos és egyesületi kitüntetésben, elismerésben részesült.

Életét végigkísérte a vadászat és vadgazdálkodás is. Szenvedélyes vadász volt, amit 1945 előtt hivatásként, erdőgondnokként gyakorolt – elismerten magas fokon. A háborút követően a munkaterületén vadásztársasági tagként dolgozott, érvelt az erdő és a vad érdekeinek érvényesítéséért, összhangjának megteremtéséért. E munkáját is méltányolták akkor, amikor Nimród Vadászérem kitüntetésben részesítették. Sokat tudott a Hanyról, a hanyi erdőkről, de ugyanennyit annak vadállományáról. Szerette, ismerte a vadat, ismerte annak minden rezdülését, hiszen szinte együtt élt velük. Gyakorta érte a hajnal kedves vadászterületén, sokszor töltötte az éjszakákat künn az erdőn, télen-nyáron egyaránt. Vadásztársai számára tudása az ismeretek kiemelt forrása volt, s ezt a tudást bő kézzel osztotta számukra. De tudását szakmai írásai is megőrizték. És megőrizte 60 év erdészeti- és vadásztörténetét az a több ezer felvétel, amelyet az utókorra hagyott, hiszen kezdetek óta értő és elkötelezett fotós volt.

Erdőmérnök- és technikusnemzedékek nőttek fel mellette, évtizedeken keresztül szervezett felejthetetlen szakmai élményt nyújtó tanulmányutakat erdész-technikus-tanulók és erdőmérnök-hallgatók számára, mert kötelességének érezte, hogy felhalmozott óriási tudását, ismeretanyagát átadja a következő nemzedékeknek. Ennek a sodró szakmaszeretetének, hivatástudatnak, példás életnek nem lehetett más eredménye, mint az, hogy mindhárom

fia erdőmérnöki diplomát szerzett, s valamennyien elismert szakemberekké váltak maguk is.

E sorok írója is azon szerencsések közé sorolhatja magát, akik még hallgathatták történelemidéző visszaemlékezéseit, erdész-vadász-természetvédő szemléletmódot tükröző szakmai eszmefuttatásait, egy nagy tudású és bölcs ember tanító szavait. Felejthetetlen élmény volt, amikor aranydiplomájának átvétele után *Pápai Tamás* firmával felkerestük és gratuláltunk neki. Az a hitvallásnak is beillő gondolatözőn, az a nem titkolt biztatás, bizton mondhatom mindkettőnkben mély nyomokat hagyott, s megerősítette szakmai elkötelezettségünket.

Balasy László egész élete során aktív közéletet is élt – erdészeti egyesületi tagként, a fertőendrédai dalárda tagjaként (1930), Kapuváron községi, majd városi tanácsagként, a Városszépítő Egyesület vagy a TIT elnökeként. Teljes, szép, tartalmas és eredményes élet jutott neki osztályrészul.

1982. június 26-án, 80 éves korában – nagy részvét mellett – temették Kapuváron. Emlékét őrzik a cseri, a hanyi erdők, és őrizzük mi, erdész- és vadászutódok.

Prof. Dr. Faragó Sándor
intézetigazgató, egyetemi tanár, rektor

Forduljon az ERFA-TOURS Utazási irodához szakmai és magánprogramjai megszervezése miatt!

EGYIPTOM KAIRO + SHARM EL SHEIKH
keddi és pénteki indulással, 8, 11 és 15 napos
kinttartózkodással, 3 csillagos szálloda, félpanziós ellátással,
repülőjeggyel már 99 900 Ft-tól

LIGNO NOVUM és WOOD-TECH Szakkiállítás
2004. szeptember 7-11. (4 éj) szállás
(részleteket lásd a májusi lapban)

Szakmai tanulmányút: Nürnberg, 2004. szeptember 15-18. (4 nap/3 éjszaka)
16. GaLaBau Nemzetközi Szakvásár: városi zöld- és szabad területek, tervezés – építés - karbantartás

A GaLaBau kínálata: munka- és gondozógépek és -eszközök, növények, szállítóeszközök, építőanyagok, városi térrendezés, játszótérek, szabadidős létesítmények, sportpályák építéséhez, kivitelezéséhez és gondozásához szükséges anyagok, értékesítés, hulladékkezelés, környezetvédelem, munkaszervezés
Részvételi költség: 66 800,- Ft/fő + belépő euró 23,- (Ft-ban, napi árfolyamon), amely tartalmazza: utazási költség (autóbusszal), szállás büféreggelivel, utasbiztosítás, csoportkísérő
Jelentkezési határidő: 2004. augusztus 2.

Szakmai tanulmányút: Nürnberg, 2004. szeptember 28–október 1. (4nap/3éjszaka)
FachPack Csomagolás-, Jelölés- és Raktározástechnikai Szakvásár

A kiállítás tematikája: raktározástechnika, logisztika, csomagolási segédanyagok, újrafeldolgozás, csomagológépek, csomagolástechnika, ellenőrzési berendezések, címkézőrendszerek. (2003-ban közel 1000, ebből 103 külföldi kiállító állított ki.)
Kísérő rendezvények: LogIntern 2004. Logisztikai Kiállítás, Print Pack 2004. Csomagolóanyagok nyomtatása. Külön kiállítás.

Részvételi költség: 66 800,- Ft/fő + belépőjegy: 15 euró amely az alábbiakat tartalmazza: utazási költség (utazás autóbusszal), szállás büféreggelivel, utasbiztosítás, csoportkísérő költségei
Jelentkezési határidő: 2004. augusztus 23.

Fax: -06-1-201-24-53, e-mail: erfatour@qwertynet.hu

DUNAKER KFT

7570 Barcs
Fax: 82/462-016
E-mail:
dunaker@dunaker.hu

ÁLLÁS AJÁNLAT

Nyugat-Európába exportáló
külkereskedelmi vállalat
munkatársat keres a Tiszántúlon
minőségi ellenőr munkakörbe
A munka a kezdeti időszakban heti 1-2 nap
elfoglaltságot jelent, másod- vagy
mellékállásban is végezhető.

Elvárások:

- erdészeti vagy faipari gyakorlat
- mobilitás (személygépkocsi, „B” kategóriás jogosítvány)

Szakmai önéletrajzát a megadott címen várjuk.